

Nr 12

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående villabeskattningen m. m.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 18 av herr *Lundberg* och II: 26 av herr *Regnéll*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att den nu gällande gränsen för skärpt villabeskattning — 100 000 kronor — skall höjas med 25 000 kronor för varje å fastigheten mantalsskriven och till ägarens hushåll hörande person utöver fyra och att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderliga författningsändringar; ävensom

2) de likalydande motionerna I: 330 av herr *Manne Olsson* och fru *Wallentheim* samt II: 419 av herr *Nyström m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att åtgärder vidtages för att snarast införa en särskild beskattning av fritidshus i syfte att ge de berörda kommunerna den inkomsthöjning som måste anses vara väl motiverad.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 18 och II: 419.

Villabeskattningen

Inkomstbeskattningen av villafastigheter sker enligt en schablonmetod. F. n. upptas 2 procent av fastighetens taxeringsvärde som intäkt och medges avdrag för ränta på lånat kapital som lagts ned i fastigheten och för tomträttsavgäld. Genom beslut av 1966 års riksdag har procentsatsen differentierats. De nya reglerna, som gäller fr. o. m. 1968 års taxering, innebär att den nuvarande intäktsprocenten, 2, behålls för villor med taxeringsvärden upp till 100 000 kr. För villor med högre taxeringsvärden tillämpas 2 procent i botten och 4 procent för den del av taxeringsvärdet som ligger mellan 100 000 och 200 000 kr. samt 8 procent för den del av taxeringsvärdet som ligger däröver.

Den höjda intäktsprocenten har motiverats bl. a. med att taxeringsvär-

dena i fråga om större villor inte är representativa för det kapital som villorna motsvarar och att det sålunda, över taxeringsvärdet, finns ett avsevärt »dolt kapital» som blir obeskattat med nuvarande regler. Detta kapital har ansetts, i kronor räknat, vara allt större ju värdefullare villa det är fråga om.

Kommunal beskattning av fritidshus

1962 års fritidsutredning har i ett den 6 februari 1965 avgivet betänkande »Fritidslivet i Sverige Del II Friluftslivet i samhällsplaneringen» (SOU 1965: 19) föreslagit rätt för kommun att utta en årlig avgift på fritidsbyggnad med högst 200 kr. Avgiften, som föreslås få karaktären av en kommunal objektskatt på innehavet av sådan byggnad, skall bestämmas med beaktande av kommunens utgifter för fritidsbebyggelsen. Avgiftsmedlen bör enligt förslaget utnyttjas inte bara för löpande utgifter för administration och investeringar utan också för allmänt miljöbefrämjande åtgärder, som ökar kommunens attraktivitet från rekreationssynpunkt. Något avdrag för erlagd avgift från den kommunala inkomstskatten föreslås ej få ske. Uppbörd och debitering av avgiften skall omhänderhas av kommunerna.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I *motionerna I: 18* och *II: 26* framhålles att den skärpta villabeskattningen är så utformad att ingen hänsyn tas till familjestorleken, dvs. det antal personer som bor i en villa. Därigenom verkar villabeskattningen i motsatt riktning mot andra bestämmelser inom familjebeskattningen och mot andra former av familjestöd. För att för barnfamiljerna mildra den dubbla progressivitet som blir en följd av den nya villabeskattningen bör antalet personer, mantalsskrivna på fastigheten och tillhörande ägarens hushåll, påverka den undre gräns, från vilken det höjda procenttalet skall tillämpas. Den nuvarande gränsen, 100 000 kr., förblir gällande därest det antal personer som är mantalsskrivna på fastigheten uppgår till högst fyra. För större familjer höjes gränsen med 25 000 kr. för varje ytterligare sådan person. Detta betyder att åtta personer kan bo i en villa med högst 200 000 kr. i taxeringsvärde utan att procenttalet höjs utöver grundsiffran två.

Motionärerna i *motionerna I: 330* och *II: 419* framhåller att de utpräglade s. k. värdkommunerna för fritidsbebyggelse ställs inför många kostnadskrävande uppgifter. Nästan uteslutande är dessa uppgifter förorsakade av fritidsbosatta, hemmahörande inom någon annan kommun. Fritidskommunerna är i huvudsak glesbygdskommuner, medan de fritidsboende är mantalsskrivna och skattskyldiga i någon tätortskommun. Det är naturligt att trycket på fritidsbosättning utanför tätortsområdet blir störst i våra största tätbebyggelseområden — exempelvis huvudstadsregionen.

Alla kommunalekonomiska undersökningar som gjorts — av fastighets-skattesakkunniga och av fritidsutredningen — har visat att fritidskommu-

nernas inkomster ligger långt under deras totala nettoutgifter för sådant som hör ihop med fritidsbebyggelsen. Med ökningen av standarden för fritidsbebyggelsen får kommunerna ännu mer ansvar och nya uppgifter. Även om de direkta exploateringskostnaderna i vissa fall frivilligt kan regleras genom exploateringsavtal, kvarstår det faktum att fritidskommunerna inte får någon kompensation för vad de allmänt sett får åta sig av ökad arbetsbelastning.

Det måste enligt motionärernas mening anses fastslaget att den enda nuvarande inkomsten, som kommer från fastighetsskatten, inte på långt när kan ge de berörda kommunerna kostnadstäckning inom det här aktuella området.

Utskottet

Villabeskattningen. Fr. o. m. 1968 års taxering kommer procentsatsen för beräkning av intäkt enligt villaschablonen att differentieras. Den nuvarande procentsatsen, 2, behålls för villor med taxeringsvärde upp till 100 000 kr. För villor med högre taxeringsvärde kommer att tillämpas 2 % i botten och 4 % för den del av taxeringsvärdet som ligger mellan 100 000 och 200 000 kr. samt 8 % för den del av taxeringsvärdet som ligger däröver.

I motionerna I: 18 och II: 26 har yrkats, att underlaget för intäktsberäkningen skall göras beroende av antalet på fastigheten mantalsskrivna personer, tillhörande fastighetsägarens hushåll. Enligt motionärerna bör den nuvarande lägsta gränsen, 100 000 kr., förbli gällande, därest det antal personer som är mantalsskrivna på fastigheten uppgår till högst fyra. Bor fler än fyra personer på fastigheten, bör den undre gräns, från vilken det höjda procenttalet skall tillämpas, uppräknas med 25 000 kr. för varje ytterligare sådan person.

Utskottet kan inte dela motionärernas uppfattning att intäktsberäkningen bör göras beroende av det antal personer som bor på fastigheten. En dylik beräkningsmetod torde vara helt främmande för svensk beskattningsrätt. Det kan givetvis förekomma fall, då familjer, som tvingats förvärva en större fastighet för att tillgodose det egna behovet av bostad, på grund av den nya villaschablonen kommer att åsamkas ökade bostadskostnader. Detta är emellertid enligt utskottets mening inte något skäl för att genom generella skatteregler göra intäktsberäkningen beroende av antalet på en fastighet mantalsskrivna personer, tillhörande ägarens hushåll. Sådana regler kan nämligen leda till från rättvisesynpunkt högst otillfredsställande resultat.

Även andra omständigheter talar mot ett bifall till motionärernas yrkande. Den metod de föreslår nödvändiggör nämligen skilda intäktsberäkningar för fastigheter med samma taxeringsvärde och torde komma att medföra avsevärda kontroll- och tillämpningssvårigheter.

På grund av det anförda och då den förordade beräkningsmetoden också leder till tröskelproblem avstyrker utskottet lagstiftningsyrkandet i motionerna.

Kommunal beskattning av fritidshus. Yrkandet i motionerna I: 330 och II: 419 syftar till införandet av en särskild kommunal beskattning av fritidshus.

Som framgår av den inledningsvis lämnade redogörelsen har 1962 års fritidsutredning i sitt betänkande »Fritidslivet i Sverige Del II Friluftslivet i samhällsplaneringen» (SOU 1965: 19) föreslagit att kommun skall äga rätt att utta en årlig avgift på fritidsbebyggelse med högst 200 kr. Detta förslag har vid remissbehandlingen utsatts för hård kritik. Några remissinstanser vänder sig särskilt mot de kommunalekonomiska undersökningar varpå förslaget grundats och konstaterar att utredningen inte kunnat tillfredsställande visa att de skatteintäkter som härflyter från fritidshusen skulle vara otillräckliga för att täcka de särskilda servicekostnader som kommunerna åsamkas för denna bebyggelse. Flera remissinstanser har pekat på de möjligheter som kommunerna har att begränsa sina utgifter för fritidsbebyggelsen genom att ta ut avgifter för utförda tjänster eller genom att begagna sig av exploateringsavtal och byggnadslovstaxor. Från vissa håll har anmärkningar riktats mot avgiftens skattetekniska natur av en kommunal objektskatt och man har också pekat på att fritidshusen ofta är belägna i vederbörande ägares hemortskommun och att detta minskar fritidsbebyggelsens ekonomiska nackdelar. Även från andra synpunkter har utredningens förslag kritiserats.

Det av motionärerna aktualiserade spørsmålet har intimt samband med frågan om den kommunala fastighetsskatten. Genom den senaste fastighetstaxeringen torde skatteunderlaget för många fritidskommuner ha höjts i icke oväsentlig mån. För åtskilliga utpräglade fritidskommuner torde emellertid de till följd härav ökade skatteintäkterna och de inkomster som direkt och indirekt kan erhållas från sommargäster vara otillräckliga i förhållande till de ökade kostnader av skilda slag som sommarstugebebyggelsen medför. Enligt utskottets mening är det angeläget att kommunerna får ersättning för sina kostnader för fritidsbebyggelsen. Utskottet förutsätter därför att Kungl. Maj:t ägnar frågan särskild uppmärksamhet.

Med hänsyn till att fritidsutredningens förslag f. n. är föremål för Kungl. Maj:ts prövning saknas emellertid anledning biträda skrivelseyrkandet i motionerna.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 18 av herr Lundberg och II: 26 av herr Regnéll angående villabeskattningen, ävensom

2) de likalydande motionerna I: 330 av herr Manne Olsson och fru Wallentheim samt II: 419 av herr Nyström m. fl. om en särskild kommunal beskattning av fritidshus, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 mars 1967

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Yngve Nilsson, Tage Johansson, Gösta Jacobsson, Lundström, Erik Filip Petersson, Sundin, Arne Pettersson och Stadling; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Allard, Gustafson i Göteborg, Vigelsbo, Andersson i Essvik, Eriksson i Bäckmora, Forsberg, Enskog och Hammarsten.

Särskilt yttrande

av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson, Lundström, Erik Filip Petersson, Sundin, Magnusson i Borås, Gustafson i Göteborg, Vigelsbo, Eriksson i Bäckmora och Enskog*, vilka anfört följande.

Frågan om villabeskattningen var föremål för behandling vid senaste höstriksdag i anslutning till proposition med förslag till en progressiv beskattning av en- och tvåfamiljsfastigheter. För vår del kunde vi inte ansluta oss till den då genomförda lösningen. Olika alternativ till propositionens förslag hade motionsledes framförts vid nyssnämnda riksdag. Ett nytt uppslag har nu framkommit, i och med att i motionerna I: 18 och II: 26 föreslås differentiering av inkomstberäkningen med hänsyn till antalet å fastigheten mantalsskrivna personer tillhörande samma hushåll. Vi är inte nu beredda att ge vår anslutning till ifrågavarande förslag men anser att frågan om villabeskattningens utformning i denna del bör prövas i ett annat sammanhang.